

**UCHWAŁA NR XLIX/61/2023
RADY POWIATU WAŁBRZYSKIEGO**

z dnia 14 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar
doznających przemocy domowej w Powiecie Wałbrzyskim na lata 2024-2030**

Na podstawie art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 1526 ze zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.), **Rada Powiatu Wałbrzyskiego uchwala, co następuje**

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar doznających przemocy domowej w Powiecie Wałbrzyskim na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wałbrzyskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Uchwała podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń w budynku Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu.

Przewodnicząca Rady
Powiatu Wałbrzyskiego

Sylwestra Wawrzyniak

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar doznających przemocy domowej

w Powiecie Wałbrzyskim
na lata 2024 - 2030

Wałbrzych 2023 r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Podstawy prawne do tworzenia programu	4
3. Definicje	6
3.1. Przemoc domowa	6
3.2. Osoba stosująca przemoc	10
3.3. Osoba doznająca przemocy	10
3.4. Świadek przemocy	10
4. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Powiecie Wałbrzyskim	11
4.1 Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”	12
4.2 Liczba osób dotkniętych przemocą w Powiecie Wałbrzyskim – dane przekazane przez Zespoły Interdyscyplinarne i Ośrodki Pomocy Społecznej	14
4.3 Liczba osób dotkniętych przemocą – dane przekazane przez Policję	15
4.4 Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	16
4.5 Interwencja Kryzysowa	17
4.6 Programy dla osób stosujących przemoc domową	18
4.7. Instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Powiatu Wałbrzyskiego	20
5. Analiza SWOT	21
6. Założenia programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej w Powiecie Wałbrzyskim	23
7. Cele programu	23
8. Przewidywane efekty realizacji programu	26
9. Monitoring i ewaluacja	27

1.Wstęp

Opracowywanie Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy domowej jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust.3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 r. poz. 1249 ze zm.).

Przemoc w domowa jest zjawiskiem społecznym, które niszczy człowieka, niezależnie od jego płci, pozycji społecznej lub ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na osobę będącą ofiarą przemocy, ale na całą jego rodzinę. Odbija się także na rolach i strukturach społecznych, bowiem ofiara przemocy ma zaburzone poczucie bezpieczeństwa, często nie jest w stanie we właściwy sposób realizować się w życiu osobistym i społecznym. Zjawisko to wpływa także na zdrowie psychiczne i równowagę emocjonalną, może być przyczyną wielu schorzeń somatycznych, a nawet zagrażać życiu. Pomimo ogromnej szkodliwości w wielu środowiskach przemoc domowa nadal traktowana jest jako temat wstydlivy, upokarzający, a informacje o tym zjawisku nie opuszczają „czterech ścian”, co powoduje, że osoba stosująca przemoc nie zostaje ukarana.

Zgodnie z obowiązującym w Polsce Kodeksem karnym stosowanie przemocy wobec osób bliskich, ale nie tylko, jest przestępstwem ściganym z urzędu oraz z oskarżenia publicznego. Do czynów karalnych związanych ze stosowaniem przemocy zalicza się m.in. znęcanie się fizyczne lub psychiczne, spowodowanie uszczerbku na zdrowiu, zgwałcenie, groźby karalne, zmuszanie do określonych czynności lub działań, rozpijanie małoletniego, porzucenie uprowadzenie lub zatrzymanie osoby małoletniej poniżej 15 roku życia, kradzież.

Zgodnie z oficjalnymi ogólnopolskimi danymi publikowanymi przez Policję¹ przemocy domowej w 2022 roku doświadczyło 51 935 kobiet, 8 714 mężczyzn i 10 982 małoletnich. W 2021 roku było to 55 112 kobiet, 9 520 mężczyzn i 11 129 małoletnich. W 2020 roku – 62 866 kobiet, 10 922 mężczyzn i 11 787 małoletnich. Powyższe dane pokazują, że wg policyjnych statystyk najczęściej przemocy domowej doświadczają kobiety oraz małoletnie dzieci. Najmniej liczebną grupę stanowią mężczyźni, którzy to w większości przypadków są osobami stosującymi przemoc.

---

¹ Link do strony <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/201373,Przemoc-w-rodzinie-dane-od-2012-roku.html>

2. Podstawy prawne do tworzenia programu:

- 1) Ustawa z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.),
- 2) Ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.),
- 3) Ustawa z dnia 25.02.1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1606 ze zm.),
- 4) Ustawa z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 165 ze zm.),
- 5) Ustawa z dnia 06.06.1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. 2022 r., poz. 1138),
- 6) Ustawa z dnia 06.06.1997 r. Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.),
- 7) Ustawa z dnia 06.06.1997 r. Kodeks karny wykonawczy (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 127 ze zm.),
- 8) Ustawa z dnia 20.05.1971 r. Kodeks wykroczeń (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2119),
- 9) Ustawa z dnia 17.11.1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1550 ze zm.),
- 10) Ustawa z dnia 06.04.1990 r. o Policji (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 171 ze zm.),
- 11) Ustawa z dnia 24.08.2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (t. j. Dz. U. 2023 r., poz. 1266),
- 12) Ustawa z dnia 09.06.2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (t. j. Dz. U. 2022 r., poz. 1700),
- 13) Ustawa z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 172 ze zm.),
- 14) Ustawa z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.),
- 15) Ustawa z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571),
- 16) Ustawa z dnia 05.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1526 ze zm.),
- 17) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870),

- 18) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. 2023 r., poz. 1163),
- 19) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. 2023 r., poz. 1166),
- 20) Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023, poz. 1232)

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych powiatu należy, w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Ponadto do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

3. Definicje

3.1. Przemoc domowa zgodnie z ustawą z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, życia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą komunikacji elektronicznej.

Inna najczęściej używana definicja określająca zjawisko przemocy mówi iż „przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane ku innej osobie, powodujące szkody i cierpienie oraz naruszające godność i prawa jednostki.”

Najczęściej występujące formy przemocy to przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, seksualna i zaniedbanie.

Przemoc fizyczna są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do zadania fizycznego bólu, naruszenia nietykalności cielesnej poprzez powstanie nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań i zasinień. Przykładami przemocy fizycznej będą: popychanie, bicie, odpychanie, kopanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, duszenie, klapsy, ciągnięcie za włosy i ich wrywanie, bicie otwartą dłonią lub pięścią, bicie przedmiotami, oparzenie, przypalanie papierosem, drapanie, gryzienie, plucie, ograniczenie swobody ruchu, trucie, zmuszanie do zażywania narkotyków lub picia alkoholu, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, celowe stwarzanie sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia lub życia. Bezpośrednimi skutkami przemocy będą uszkodzenie ciała w tym urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia. Nieoczywistymi skutkami przemocy fizycznej mogą być również choroby w wyniku powikłań po urazach, zespół stresu pourazowego,

doświadczanie chronicznego stresu, poczucie zagrożenia i braku bezpieczeństwa
odczuwanie ciągłego strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia
psycho-somatyczne.

Przemoc psychiczna to umyślne działanie mające na celu zmniejszenie
poczucia własnej wartości osoby krzywdzonej, wzbudzenie strachu, pozbawienie
poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem. Przykładami przemocy
psychicznej będą: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnego
zdania i przekonań, stała bezpodstawną krytyka, wmawianie choroby psychicznej,
kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się
posłuszeństwa, poniżanie, znieważanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, celowa
agresja wobec ulubionych zwierząt, niszczenie własności osobistej lub przedmiotów
mających jakąś wartość dla ofiary, zagrożenie popełnieniem samobójstwa, zabiciem
osoby krzywdzonej bądź kogoś jej bliskiego, zmuszanie do przyglądania się aktom
przemocy, odrzucenia emocjonalne, wykorzystywanie dzieci do sprawowania kontroli
(np. porwanie dziecka, wrogi nastawienie go w stosunku do osoby krzywdzonej),
wywoływanie poczucia strachu poprzez spojrzenia, gesty, działania (np. trzaskanie
drzwiami, demonstrowanie broni, drażnienie zwierząt) itp. Skutkami stosowanej
przemocy będą: zniszczenie poczucia mocy sprawczej u osoby doznającej przemocy,
jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek
działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych
zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania,
odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od
prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psycho-somatyczne, ciągły stres,
zaburzenia snu, itp.

Przemoc seksualna zachowanie mające na celu zmuszenie osoby do podjęcia
współżycia lub niechcianych czy nieakceptowanych praktyk i zachowań seksualnych.
Przykładami przemocy seksualnej mogą być: gwałt, wymuszanie współżycia
seksualnego i nieakceptowanych pieszczot, seksu z osobami trzecimi lub w ich
obecności, sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka i wyśmiewanie
zachowań seksualnych, rozbieranie z użyciem siły, zmuszanie do uprawiania
prostytycji, zmuszanie do oglądania masturbacji, filmowanie i robienie zdjęć podczas
seksualnej aktywności bez zgody drugiej osoby, zmuszanie do oglądania pornografii
czy niechciany dotyk. Skutkami przemocy seksualnej mogą być: obrażenia fizyczne,
ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia

atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się, lęk, strach, unikanie zbliżenia seksualnego, obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, niechciane ciążę.

Przemoc ekonomiczna jest szczególną formą przemocy psychicznej której osoba stosująca przemoc używa pieniędzy (lub innych dóbr materialnych), aby uzależnić od siebie finansowo drugą osobę. Pieniądze są wykorzystywane do znęcania się nad nią, manipulowania i upokarzania, zmuszania do podporządkowania i uległości. Przemocy ekonomicznej często towarzyszą inne formy przemocy. Przemocą ekonomiczną będą następujące zachowania: niszczeniem własności, pozbawianie środków finansowych lub zabranianiem podjęcia zatrudnienia w celu ich pozyskania, zabieranie i wydzielanie pieniędzy, kradzież środków finansowych, zatajanie informacji o wysokości dochodu i posiadanych dobrach materialnych, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek bez wiedzy i zgody osoby doświadczającej przemocy, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów. Działania osoby stosującej przemoc ekonomiczną powodują całkowitą zależność finansową osoby doznającej przemocy, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych oraz zniszczenie jej poczucia własnej godności i wartości.

Zaniedbanie jest formą przemocy polegającą na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb psychicznych i/ lub biologicznych. Może dotyczyć dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych oraz chorych, których stan zdrowia wymaga opieki.

Zaniedbanie występuje w różnych obszarach życia, np:

- nieprawidłowe żywienie – kiedy występuje niedożywianie lub przekarmienie dziecka/ osoby starszej/ niepełnosprawnej prowadzące do problemów zdrowotnych,
- brak dbałości o higienę osobistą – oznacza to: pozostawienie dziecka/ osoby starszej/ niepełnosprawnej brudnej, nieuczesanej, nieogolonej, nieodpowiednio ubranej do pory roku, niezadbanie o mieszkanie,
- izolacja – pozbawienie osoby kontaktów z innymi ludźmi poprzez zamykanie jej w domu, utrudnianie kontaktów z dalszą rodziną, środowiskiem sąsiedzkim,
- brak kontroli i pozbawienie opieki przez długi czas dziecko/ osobę starszą/ osobę niepełnosprawną,

- zaniedbanie stanu zdrowia – brak kontroli lekarskiej, niewłaściwe przyjmowanie leków, lub ich nie przyjmowanie, niestosowanie się do zaleceń lekarza w opiece nad chorym,
- brak kontroli i zainteresowania w realizacji obowiązku szkolnego.

Amerykańska psycholog Leonora E. Walker w roku 1993 na podstawie badań przeprowadzonych wśród kobiet doznających przemocy domowej, zaobserwowała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Badaczka wyróżniła trzy następujące po sobie fazy składające się na cykl przemocy. Są to: faza narastania napięcia, faza ostrej przemocy i faza miodowego miesiąca.

Charakterystykę poszczególnych faz przemocy domowej przedstawia poniższa tabela.

Fazy przemocy domowej	Charakterystyka zachowania się osoby stosującej przemoc	Charakterystyka zachowania się osoby doznającej przemocy domowej
Faza narastania napięcia	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost napięcia, nerwowość, drażliwość, • coraz częstsze napady złości i irytacji, niepanowania nad gniewem i emocjami, • wyszukiwanie powodów do konfliktu, kłótni, • w przypadku osób uzależnionych od alkoholu, środków odurzających wzrasta częstotliwość zażywania substancji, • pojawia się agresja. 	<ul style="list-style-type: none"> • próbuje opanować sytuację za wszelką cenę, • przeprasza za swoje „niewłaściwe” zachowanie, • próbuje uspokajać osobę stosującą przemoc, rozładować napięcie, • milczy, • spełnia zachcianki, • wywiązuje się z coraz większą starannością ze swoich obowiązków, • tłumaczy sobie i innym osobom zachowanie osoby stosującej przemoc, • mogą się u niej pojawiać dolegliwości psychosomatyczne np. ból głowy, ból żołądka, bezsenność, apatia, brak apetytu, ból w klatce piersiowej, narastające napięcie, • niekiedy zdarza się że osoba doświadczająca przemocy nie mogąc znieść narastającego napięcia sama wywołuje wybuch agresji
Faza ostrej przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • nieprzewidywalne, gwałtowne zachowanie, • częste napady szału, • wybuchy gniewu wywołują małe drobiazgi, • eksplozja zachowań agresywnych w postaci bicia pięściami, przedmiotami, kopanie, grożenie bronią, duszenie, • wzrost agresji słownej. 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu uspokojenie osoby stosującej przemoc i ochronienie siebie, poprzez bycie miłą uprzejmą, przyjęcie biernej postawy, • narastająca złość i frustracja, • po zakończeniu wybuchu agresji odczuwa skutki psychologiczne: oszołomienie, poczucie wstydu i przerażenia, czasem apatia, depresja a nawet próby samobójcze, • po zakończeniu wybuchu agresji ma obrażenia fizyczne: siniaki, otarcia, złamania kości, wybite zęby, obrażenia wewnętrzne, poronienia a nawet śmierć.

<p>Faza miesiąca miodowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • po wyładowaniu emocji następuje zmiana postawy sprawcy: przeprasza, żałuje swojego zachowania, obiecuje poprawę, próbuje tłumaczyć swoje zachowanie czynnikami zewnętrznymi, • okazuje skruchę, ciepło, troskę i miłość, przynosi prezenty. 	<ul style="list-style-type: none"> • poczucie bezpieczeństwa i bliskości wynikające z działania sprawcy, • wiara w przemianę osoby stosującej przemoc, traktowanie doświadczonego aktu przemocy jako incydentu, • zachowanie sprawcy w tej fazie powoduje pozostanie osoby doświadczającej przemocy w związku.
---------------------------------------	--	---

Cykle mogą trwać przez wiele lat. Zwykle fazy „miodowego miesiąca” się skracają, a fazy narastającego napięcia i gwałtownej przemocy wydłużają się i przebiegają bardziej dramatycznie. Po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy. Cykliczność przemocy sprawia, że ofiarom trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

3.2. Osoba doznająca przemocy domowej – należy przez nią rozumieć w myśl ustawy:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków;
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo oraz ich małżonków;
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkania i gospodarowania;
- małoletniego;
- małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej.

3.3. Osoba stosująca przemoc domową – należy przez nią rozumieć: pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej.

3.4. Świadek przemocy domowej – należy rozumieć przez to osobę która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Wałbrzyskiego

W skład Powiatu Wałbrzyskiego wchodzi:

- gminy miejskie: Boguszów-Gorce, Jedlina-Zdrój, Szczawno-Zdrój, Głuszyca, Mieroszów.
- gminy wiejskie: Czarny Bór, Stare Bogaczowice, Walim.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące liczby mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego z podziałem na płeć w latach 2020 – 2022 przedstawia poniższa tabela

Gminy miejskie					
Gmina	2020 Stan na 31.12.2020 r.		2021 Stan na 31.12.2021 r.		2022 Stan na 31.12.2022 r.
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
Boguszów-Gorce	7 857	7 297	7 596	6 939	7 495
	ogółem: 15 154		ogółem: 14 535		ogółem: 14 349
Jedlina-Zdrój	2 522	2 267	2 517	2 249	2 467
	ogółem: 4 789		ogółem: 4 766		ogółem: 4 682
Szczawno-Zdrój	2 909	2 625	2 807	2 450	2 789
	ogółem: 5 534		ogółem: 5 257		ogółem: 5 243
Głuszyca	3 325	2 921	3 182	2 817	3 166
	ogółem: 6 246		ogółem: 5 999		ogółem: 5 968
Mieroszów	2 058	1 906	1 963	1 852	1 954
	ogółem: 3 964		ogółem: 3 815		ogółem: 3 790
Gminy wiejskie					
Czarny Bór	2 460	2 360	2 455	2 348	2 439
	ogółem: 4 820		ogółem: 4 804		ogółem: 4 796
Stare Bogaczowice	2 148	2 113	2 153	2 113	2 178
	ogółem: 4 261		ogółem: 4 266		ogółem: 4 286
Walim	2 772	2 642	2 736	2 605	2 726
	ogółem: 5 414		ogółem: 5 341		ogółem: 5 337

Analizując powyższą tabelę stwierdzić należy, że od 2020 r. zmniejsza się liczba osób zamieszkujących na terenie poszczególnych gmin Powiatu Wałbrzyskiego. Najbardziej widoczne jest to w Gminie Miejskiej Boguszów-Gorce.

Przemoc domowa jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia, gdyż dotyka najbardziej intymnej sfery życia człowieka, a społeczne ograniczenia, mity i stereotypy powodują niedoszacowanie skali występowania przypadków przemocy domowej. Wiele osób doznających przemocy nie podejmuje działań w celu ujawnienia tego faktu oraz nie poszukuje pomocy, ponieważ jest to dla nich bolesne

i wstydlive oraz powoduje stygmatyzacje doświadczenie. Zjawisko to przez wiele lat było marginalizowane, a podejmowane działania służb społecznych miały jedynie na celu odizolowanie osoby doświadczającej przemocy od osoby stosującej przemoc. Przemoc domowa traktowana była jako wewnętrzna sprawa rodziny i pozostająca poza zakresem działania tych służb. Wprowadzenie Ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobligowało służby społeczne do efektywniejszych działań w tym zakresie, oraz do prowadzenia kampanii wpływających na wzrost wiedzy społecznej dotyczącej tego zjawiska.

Dzięki współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu z instytucjami i służbami pracującymi na co dzień z osobami uwikłanymi w przemoc, zebrano dane dotyczące tego zjawiska za lata 2020-2022. Zgromadzone dane posłużyły do sporządzenia diagnozy problemu przemocy domowej w Powiecie Wałbrzyskim.

4.1. Stosowanie procedury „Niebieska Karta”

Za jeden z mierników zjawiska przemocy domowej możemy uznać ilość wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”. Procedura „Niebieskiej Karty” ma na celu udzielenie skuteczniejszej pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej oraz udokumentowanie zdarzeń związanych z przestępstwem, jakim jest stosowanie przemocy wobec innych osób. Dokumentowanie sytuacji stosowania przemocy jest o tyle istotne, że zwykle są to zajścia, w których nie ma świadków z zewnątrz. Biorą w nich udział wyłącznie sprawca przemocy i ofiara bądź ofiary przemocy, a w związku z tym najczęściej nie ma dowodów, które są niezbędne do ukarania sprawcy przestępstwa przez organy wymiaru sprawiedliwości.

Liczbę wszczętych na terenie Powiatu Wałbrzyskiego procedur „Niebieskiej Karty” w latach 2020 – 2022 przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1. Procedura „Niebieskiej Karty”

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” ogółem	176	161	147
Liczba zainicjowanych procedur „Niebieskiej Karty” ogółem	151	109	117

w tym przez: ośrodek pomocy społecznej	10	23	15
Gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych	0	0	0
Policja	140	80	101
Szkoła	0	0	0
Ochrona zdrowia	0	6	1
Inne instytucje	1 (PCPR w Świdnicy)	0	0
Ilość zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”	88	109	97

Źródło: dane Zespołów Interdyscyplinarnych i Ośrodków Pomocy Społecznej z Powiatu Wałbrzyskiego

W 2020 r. prowadzono ogółem 176 procedur „Niebieskiej Karty”, w 2021 r. - 161, a w 2022 r. - 147. Liczba zainicjowanych procedur NK ogółem w 2020 r. wyniosła 151, w tym 10 przez ośrodek pomocy społecznej, 140 przez Policję oraz 1 przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy. W 2021 r. zainicjowano 109 „Niebieskich Kart”, w tym 23 przez ośrodek pomocy społecznej, 80 przez Policję i 6 przez instytucje zajmujące się ochroną zdrowia. W 2022 r. zainicjowanych zostało 117 procedur, w tym 15 przez ośrodki pomocy społecznej, 101 przez Policję i 1 przez instytucje zajmujące się ochroną zdrowia. W 2020 r. zakończono 88 procedur, w 2021 r. - 109, a w 2022 r. - 97. Z analizy powyższych danych wynika, że najwięcej procedur „Niebieskiej Karty” wszczętych zostało w 2020 r., zaś w kolejnych dwóch latach ich liczba spadała. Najprawdopodobniej wpływ na nasilenie się zjawiska przemocy domowej w 2020 r. miała pandemia Covid -19, która spowodowała, że członkowie rodzin zostali zmuszeni długotrwale wspólnie przebywać zamknięci w domu, co powodowało powstawanie i eskalację konfliktów.

4.2. Liczba osób dotkniętych przemocą w Powiecie Wałbrzyskim – dane przekazane przez Zespoły Interdyscyplinarne i Ośrodki Pomocy Społecznej

Liczbę osób dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej w Powiecie Wałbrzyskim w latach 2020 – 2022 przedstawia tabela nr 2.

Tabela 2. Przemoc w Powiecie Wałbrzyskim

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba rodzin dotkniętych przemocą ogółem	155	160	149
Liczba osób w rodzinie, w tym:	466	415	422
- liczba kobiet	161	154	146
- liczba mężczyzn	167	133	100
- liczba dzieci	138	128	101
Liczba rodzin, w których występuje problem alkoholowy	115	82	79
Liczba zawiadomień do Policji	3	7	9
Liczba zawiadomień do Sądu	10	25	16
Liczba zawiadomień do Prokuratury	14	5	0

Źródło: dane Zespołów Interdyscyplinarnych i Ośrodków Pomocy Społecznej z Powiatu Wałbrzyskiego

W 2020 r. przemocą domową dotkniętych było 155 rodzin, w 2021 r. - 160, a w 2022 r. - 149. Liczba osób uwikłanych w przemoc domową w 2020 r. wyniosła 466 osób, w tym 161 kobiet, 167 mężczyzn i 138 dzieci. W 2021 r. liczba osób wynosiła 415, w tym 154 kobiety, 133 mężczyzn i 128 dzieci. W 2022 r. liczba osób dotkniętych przemocą wynosiła 422, w tym 146 kobiet, 100 mężczyzn i 101 dzieci.

Liczba rodzin, w których poza przemocą domową występował również problem alkoholowy w 2020 r. wynosiła 115, w 2021 r. - 82, a w 2022 r. - 79.

W 2020 r. w związku z przemocą domową złożono 3 zawiadomienia na Policję, 10 zawiadomień do Sądu oraz 14 do Prokuratury, w 2021 r. - 7 zawiadomień na Policję,

25 do Sądu i 5 do Prokuratury, a w 2022 r. - 9 na Policję, 16 do Sądu i żadnego do Prokuratury.

Analizując powyższe dane należy zauważyć, że liczba rodzin dotkniętych przemocą domową w latach 2020-2022 utrzymywała się mniej więcej na tym samym poziomie, choć w 2022 r. dostrzegalny jest spadek liczby rodzin przemocowych w porównaniu z rokiem 2020 i 2021. Najwięcej osób uwikłanych w przemoc i problem alkoholowy było w 2020 r. Od 2020 r., z roku na rok, wzrasta liczba zawiadomień dotyczących przemocy składanych na Policję. Najprawdopodobniej jest to powodowane większą świadomością społeczną oraz prowadzonymi w całej Polsce kampaniami antyprzemocowymi.

4.3. Liczba osób dotkniętych przemocą - dane przekazane przez Policję

Tabela nr 3. Interwencje policyjne

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba przeprowadzanych interwencji domowych ogółem	637	643	520
Interwencje dotyczące przemocy domowej zakończone wszczęciem procedury „Niebieskiej Karty”	424	162	157
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem	478	180	167
W tym:			
- kobiet	374	143	142
- mężczyzn	58	17	12
- małoletnich	46	20	13

Źródło: dane Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu, ul. Mazowiecka 3, Wałbrzych

W badanym okresie od 2020 r. do 2022 r. liczba przeprowadzonych interwencji domowych Policji wyniosła w 2020 r. - 637, w 2021 r. - 643 i w 2022 r. 520. W 2020 r. interwencje dotyczące przemocy domowej, podczas których wszczęta została procedura „Niebieskiej Karty” stanowiły 66,6% wszystkich przeprowadzonych interwencji, w 2021 r. - 25,2%, a w 2022 r. - 30,2%. Jak wynika z powyższych danych

w 2021 r., pomimo największej liczby przeprowadzonych interwencji domowych Policji ogółem, najmniej procentowo było tych w trakcie, których uruchomiona by została procedura „Niebieskiej Karty”.

W 2020 r. liczba osób pokrzywdzonych przemocą domową wyniosła 478, w tym 374 kobiety, 58 mężczyzn i 46 małoletnich. W 2021 r. było ich 180, w tym 143 kobiety, 17 mężczyzn i 20 małoletnich. W 2022 r. - 167 osób, w tym 142 kobiety, 12 mężczyzn i 13 małoletnich. Analizując powyższe dane pochodzące z oficjalnych rejestrów należy stwierdzić, że od 2020 r. spada liczba osób doświadczających przemocy domowej. Utrzymuje się jednak tendencja, że największą procentowo grupę osób doznających przemocy domowej stanowią, podobnie jak w latach poprzednich, kobiety i małoletnie dzieci. W 2020 r. kobiety stanowiły 78% osób dotkniętych przemocą, małoletni 9,6%, w 2021 r. - kobiety 79,4%, małoletni 11,1%; w 2022 r. - 85% kobiety, małoletni 7,7%. Najrzadziej doświadczającymi przemocy domowej są mężczyźni. W 2020 r. stanowili 12,1%, w 2021 r. - 9,4% i w 2022 r. - 7,2%. Zależność ta może wynikać z uwarunkowań historycznych, społecznych, kulturowych, czy religijnych. Przez wieki to mężczyzna był głową rodziny, żona i dzieci miały mu być podporządkowane i wykonywać jego polecenia, to on decydował o ich losie.

4.4. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Specjalistycznej pomocy i schronienia osobom doznającym przemocy domowej pochodzącym z Powiatu Wałbrzyskiego udziela Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Wałbrzychu przy ul. Ogrodowej 2a. Osoby doznające przemocy mogą w nim uzyskać schronienie, poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne oraz szeroko rozumiane wsparcie.

Tabela nr 4. Pomoc udzielana przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób korzystających ze schronienia	4	1	6
W tym :	1	1	4
- kobiety			
- mężczyźni	0	0	0
- małoletni	3	0	2

Liczba osób korzystających z poradnictwa w tym: prawnego, psychologicznego, socjalnego, wsparcia	18	14	17
Liczba udzielonych porad, konsultacji, wsparcia ogółem	18	29	175

Źródło: dane Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia, ul. Ogrodowa 2a, Wałbrzych

Dane przekazane przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Wałbrzychu za lata 2020 – 2022 wskazują, że ze schronienia skorzystało najwięcej osób w 2022 r. Były to 2 kobiety i 4 dzieci. Najmniej osób było w 2021 r. Liczba osób korzystających z poradnictwa prawnego, psychologicznego, socjalnego i wsparcia w SOW od roku 2020 do 2022 pozostaje na zbliżonym poziomie i wynosi średnio 16 osób. Widoczny jest natomiast wzrost o prawie 100% liczby udzielonych porad i konsultacji w 2022 r., w porównaniu do 2020 r.

Przedstawione powyżej dane pokazują, że osobami najczęściej korzystającymi z pomocy i wsparcia oferowanego przez SOW w Wałbrzychu są kobiety i małoletnie dzieci. Jest to zgodne z danymi przekazanymi przez Policję nt. osób najczęściej doświadczających przemocy uzyskanymi podczas przeprowadzanych interwencji domowych.

4.5. Interwencja Kryzysowa

Interwencja kryzysowa jest to działanie doraźne, krótkoterminowe, zmierzające do udzielenia natychmiastowej pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej. Celem interwencji jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencja kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacja uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

Od 2017 r. Powiat Wałbrzyski powierza realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej – interwencji kryzysowej na rzecz mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego, Gminie Wałbrzych. Na mocy zawieranego co roku porozumienia

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu zapewnia miejsca noclegowe wraz z wyspecjalizowaną kadrą dla mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego.

Tabela nr 5. Interwencja kryzysowa

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Diagnozy sytuacji kryzysowej	3	6	8
Poradnictwo psychologiczne indywidualne i rodzinne (konsultacje)	12	14	21
Specjalistyczne poradnictwo prawne (konsultacje)	0	0	0
Praca socjalna (działania)	24	21	71
Trening wychowawczy dla rodziców	1 raz w tygodniu	1 raz w tygodniu	1 raz w tygodniu
Grupy motywacyjne dla osób z problemem alkoholowym	1 raz w tygodniu	1 raz w tygodniu	1 raz w tygodniu

Źródło: dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Wałbrzychu, ul. Ogrodowa 2a, Wałbrzych

Z analizy powyższej tabeli wynika, że od 2020 roku wzrasta liczba osób z terenu Powiatu Wałbrzyskiego korzystających ze wsparcia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Wałbrzychu, co znajduje odzwierciedlenie w liczbie przeprowadzanych diagnoz sytuacji kryzysowej, konsultacji psychologicznych indywidualnych i rodzinnych oraz podjętych działań w zakresie pracy socjalnej. Najwięcej osób korzystających było w 2022 r. Przez cały okres sprawozdawczy OIK w Wałbrzychu prowadzi systematycznie raz w tygodniu trening wychowawczy dla rodziców oraz grupy motywacyjne dla osób z problemem alkoholowym.

4.6. Programy dla osób stosujących przemoc domową

Zgodnie z ustawą z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej powiaty zobowiązane są do realizacji zadań m.in. z zakresu administracji rządowej, w tym do opracowywania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób

stosujących przemoc domową i programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wydawania zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach oraz o ich ukończeniu.

Powiat Wałbrzyski realizuje swoje zadania z zakresu pomocy społecznej, w tym przeciwdziałania przemocy domowej za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu.

PCPR w Wałbrzychu wykonując zadania zlecone i finansowane ze środków administracji rządowej od 2018 r. realizuje programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, zaś od 2020 r. również programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową. Uczestnikami obu programów są osoby: skierowane przez instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy na terenie Powiatu Wałbrzyskiego w tym zespoły interdyscyplinarne, ośrodki pomocy społecznej, sąd, kuratorów sądowych oraz zgłaszające się dobrowolnie. Uczestnikami programów mogą być również osoby nie pochodzące z Powiatu Wałbrzyskiego. Warunkiem koniecznym do przystąpienia do udziału w programach jest uznanie przez osobę stosującą przemoc faktu, że stosuje przemoc i chęć zmiany. Programy dla osób stosujących przemoc mają na celu powstrzymać te osoby od zachowań agresywnych oraz pośrednio zwiększyć bezpieczeństwo osób doświadczających przemocy domowej.

Tabela nr 5. Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba edycji programu	1	2	2
Liczba uczestników, którzy przystąpili do programu	12	32 (I edycja – 18, II edycja - 14)	31 (I edycja – 15, II edycja - 16)
Liczba uczestników, którzy ukończyli program	1	5 (I edycja – 3, II edycja - 2)	10 (I edycja – 3, II edycja - 7)

Źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu, Al. Wyzwolenia 20-24, Wałbrzych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu w latach 2020-2022 zrealizowało łącznie pięć edycji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową. Udział w nich wzięło 75 osób, w tym w 2020 r. - 12 osób, w 2021 r. - 32, a w 2022 r. - 31. Program ukończyło ogółem 16 osób.

Analizując powyższą tabelę zauważyć można dodatkowo, że w 2021 i 2022 r. liczba uczestników programu korekcyjnego była praktycznie identyczna, lecz dwukrotnie wzrosła liczba osób, które ukończyły oddziaływania. Natomiast w porównaniu z rokiem 2020 r. liczba ta wzrosła dziesięciokrotnie.

Tabela nr 6. Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba edycji programu	1	1	1
Liczba uczestników, którzy przystąpili do programu	4	10	12
Liczba uczestników, którzy ukończyli program	2	5	3

Źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu, Al. Wyzwolenia 20-24, Wałbrzych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu w latach 2020-2022 zrealizowało 3 edycje programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową. Udział w nich wzięło łącznie 26 osób, w tym w 2020 r. - 4 osoby, w 2021 r. - 10, w 2022 r. - 12. Program ukończyło ogółem 10 osób. Dokonując analizy tabeli nr 6 zauważyć można, że od 2020 r. systematycznie wzrasta liczba osób, które biorą udział w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową. Liczba osób kończących oddziaływania waha się od 2 do 5. Większość uczestników programu psychologiczno-terapeutycznego stanowią osoby, które wcześniej ukończyły bądź brały udział w programie korekcyjno-edukacyjnym.

4.7. Instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Powiatu Wałbrzyskiego

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Powiatu Wałbrzyskiego realizują zebrane w poniższej tabeli podmioty.

Tabela 7. Instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Wałbrzyskim

Lp.	Nazwa	Adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu	Al. Wyzwolenia 20-24, Wałbrzych
2.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	ul. Ogrodowa 2A, Wałbrzych
3.	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej	ul. Ogrodowa 2A, Wałbrzych
4.	Komenda Miejska w Wałbrzychu	ul. Mazowiecka 3, Wałbrzych
5.	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna z siedzibą w Walimiu	Al. Wyzwolenia 20-24, Wałbrzych
Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatu Wałbrzyskiego		
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Głuszycy	ul. Grunwaldzka 55, Głuszycyca
2.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu	ul. Długa 8, Walim
3.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze	ul. Kamiennogórska 22, Czarny Bór
4.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguszowie-Gorcach	ul. Kasprzaka 7, Boguszów-Gorce
5.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieroszowie	ul. Żeromskiego 32, Mieroszów
6.	Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju	ul. Piastowska 11, Jedlina-Zdrój
7.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczawnie-Zdroju	ul. A. Mickiewicza 3, Szczawno-Zdrój
8.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach	ul. Główna 132, Stare Bogaczowice
Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej j.w.		
Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		

5. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
- usankcjonowanie przemocy domowej poprzez wprowadzenie ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz nowelizacji tej ustawy,	- niechęć ze strony osób doświadczających przemocy domowej do ujawniania aktów przemocy, poczucie wstydu i lęku,

<ul style="list-style-type: none"> - wypracowanie ogólnopolskiej procedury postępowania w sytuacji wystąpienia przemocy domowej „Niebieska Karta”, - działalność zespołów interdyscyplinarnych w każdej gminie wchodzącej w skład powiatu, - zaangażowanie specjalistów z różnych dziedzin we wspólne działania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej, - dobrze przygotowana i stale doskonaląca się kadra instytucji pomocowych, - oferta szkoleniowa dostosowana do potrzeb osób zawodowo zajmujących się pracą z osobami doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc, - dobra współpraca pomiędzy jednostkami organizacyjnymi pracującymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, - ogólnopolskie kampanie medialne mające na celu zmianę świadomości społecznej w zakresie problemu przemocy, - zwiększenie świadomości społecznej nt. przemocy domowej, - możliwość pozyskania środków zewnętrznych na finansowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, - finansowanie programów korekcyjno-edukacyjnych i programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc z budżetu państwa, - oferta pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej oferowana przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Wałbrzychu, - możliwość zapewnienia schronienia i specjalistycznych usług w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w ramach zawartego z Miastem Wałbrzych porozumienia 	<ul style="list-style-type: none"> - ryzyko wystąpienia wtórnej wiktyimizacji osób doznających przemocy domowej w obszarze działań interwencyjnych, - występowanie przez pokolenia mechanizmu transmisji traumy związanej z doświadczaniem przemocy domowej, - brak chęci współpracy ze strony osób stosujących przemoc domową w celu zmiany swojego zachowania, - długi czas trwania procedur pomocowych, - mało rozwinięta sieć placówek interwencyjnych oraz udzielających długoterminowego schronienia osobom doznającym przemocy, - niedostateczne dostrzeganie przez system pomocy społecznej skali przemocy wobec dziecka i jego sytuacji w rodzinie oraz przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych, - niedostateczna ilość specjalistycznej kadry zajmującej się profesjonalnie przemocą domową, - brak koordynacji czynności podejmowanych przez różne służby w przeciwdziałaniu przemocy, - brak jednolitej metodologii zbierania danych nt. przemocy domowej, co skutkuje niepełną diagnozą problemu i niewystarczającym rozeznaniem potrzeb osób doświadczających przemocy,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - sądowe nakazy uczestnictwa przez osoby stosujące przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych, - sądowe zakazy zbliżania się osób stosujących przemoc domową do osób 	<ul style="list-style-type: none"> -stygmatyzowanie ofiar przemocy przez najbliższe środowisko, -przewlekłość procedur sądowych i częste orzekanie wyroków w zawieszeniu,

<p>doznających przemocy domowej oraz nakazy opuszczenia wspólnie zajmowanych lokali mieszkalnych,</p> <p>- nowe możliwości egzekwowania przez zespoły interdyscyplinarne od osób stosujących przemoc domową uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych (żądanie zaświadczeń o uczestnictwie, zawiadomienia sądu, grzywny pieniężne, areszt)</p>	<p>-mała liczba zobowiązań sądowych osób stosujących przemoc do odbycia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,</p> <p>-trudności w utrzymaniu stałego zatrudnienia oraz zwiększająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych,</p> <p>-przyjmowanie przemocy jako normy społecznej, nieadekwatne ukazywanie w mediach zachowań przemocowych,</p> <p>- coraz łatwiejszy dostęp do alkoholu, środków psychoaktywnych skutkujący zwiększającą się liczbą osób uzależnionych, powiązanie uzależnienia ze wzrastającą liczbą zachowań agresywnych,</p> <p>-modyfikowanie zachowań przemocowych przez osoby stosujące przemoc.</p>
---	--

6. Założenia programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej w Powiecie Wałbrzyskim

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej.
2. Ochrona osób doznających przemocy.
3. Rozwój oferty pomocowej dla osób uwikłanych przemoc domową.
4. Promowanie odpowiednich wzorców życia rodzinnego (opartych na wzajemnej pomocy, szacunku, partnerstwie, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy).
5. Zacieśnianie współpracy interdyscyplinarnej różnych instytucji organizacji i służb społecznych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

7. Cele programu:

Głównym celem programu jest podniesienie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Powiatu Wałbrzyskiego. Aby skutecznie realizować zakładany cel główny ważne jest wyznaczenie celów szczegółowych określających zadania i kierunki działań. Wszelkie cele działania zaplanowane w ramach niniejszego programu mają służyć ochronie i poprawie sytuacji osób doznających przemocy domowej.

Cel główny: zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy na terenie Powiatu Wałbrzyskiego.

1) **Cel szczegółowy:** zapobieganie występowania przemocy domowej poprzez podniesienie wiedzy i świadomości społecznej.

Zadanie 1

Edukacja społeczna oraz odpowiednio dostosowana edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym rozwijania umiejętności samokontroli, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją, nauka konstruktywnego rozwiązywania problemów, odpowiedniej komunikacji interpersonalnej i kreowania właściwych postaw wobec rodziny i najbliższego otoczenia.

Działania:

1. Opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych postaw wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Wskaźniki: liczba realizowanych programów profilaktycznych.

Realizatorzy: szkoły i placówki edukacyjne, rodziny zastępcze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodki pomocy społecznej, centra usług społecznych, organizacje pozarządowe.

2) **Cel szczegółowy:** zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej i świadków przemocy domowej

Zadanie 1

Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy i świadkom przemocy domowej

Działania:

1. Udostępnianie informacji na temat instytucji udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Wskaźnik: liczba baz teleadresowych, liczba stron internetowych.

2. Prowadzenie specjalistycznego punktu konsultacyjno-interwencyjnego w gminach Powiatu Wałbrzyskiego.

Wskaźniki: liczba punktów konsultacyjno - interwencyjnych.

1. Udzielenie i zapewnienie bezpiecznego

	<p>schronienia osobom doznającym przemocy domowej.</p> <p>Wskaźniki : liczba osób którym udzielono schronienia.</p> <p>2. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, prawnego i socjalnego dla ofiar przemocy domowej i osób zagrożonych przemocą domową.</p> <p>Wskaźniki: liczba udzielonych porad.</p> <p>3. Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla osób doznających przemocy domowej.</p> <p>Wskaźniki: liczba osób biorących udział w terapii.</p> <p>Realizatorzy: PCPR, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia, ośrodki pomocy społecznej, centra usług społecznych</p>
<p>3. Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową i zapobieganie stosowania przemocy</p>	
<p>Zadanie 1</p>	
<p>Edukacja osób stosujących przemoc domową</p>	<p>Działanie:</p> <p>1. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, socjalnego.</p> <p>Wskaźniki: liczba udzielonych porad.</p> <p>2. Prowadzenie programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.</p> <p>Wskaźniki: liczba edycji programu, liczba osób które ukończyły program.</p> <p>3. Prowadzenie programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.</p> <p>Wskaźniki: liczba edycji programu, liczba osób które ukończyły program.</p> <p>Realizatorzy: Zespoły Interdyscyplinarne, PCPR, ośrodki pomocy społecznej, centra usług społecznych, policja, sąd, prokuratura</p>
<p>4.Cel szczegółowy: poprawa skuteczności działań instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy domowej oraz monitorowanie zjawiska</p>	

Zadanie 1	
Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo pomocą osobom doznającym przemocy domowej	<p>Działania:</p> <p>1. Szkolenia służb reprezentujących różne instytucje z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.</p> <p>Wskaźniki : liczba szkoleń.</p> <p>Realizatorzy: PCPR, Ośrodek Polityki Społecznej, ośrodki pomocy społecznej, centra usług społecznych, Zespoły Interdyscyplinarne,</p>
Zadanie 2	
Zbieranie i analizowanie informacji dotyczących zjawisk sprzyjających występowaniu przemocy domowej	<p>Działania:</p> <p>1. Gromadzenie danych dotyczących realizacji procedury „Niebieskiej Karty” przez gminy Powiatu Wałbrzyskiego.</p> <p>Wskaźniki : liczba wszczętych procedur NK, prowadzonych procedur NK , zakończonych procedur NK, liczba rodzin objętych monitoringiem.</p> <p>2. Monitoring bieżącej sytuacji uczestników którzy ukończyli programy kierowane do sprawców przemocy domowej .</p> <p>Wskaźnik: liczba osób które powróciły do zachowań przemoczonych po ukończeniu oddziaływań.</p> <p>Realizatorzy: PCPR, Ośrodek Polityki Społecznej, ośrodki pomocy społecznej, centra usług społecznych, Zespoły Interdyscyplinarne,</p>

8. Przewidywane efekty realizacji programu

Biorąc pod uwagę założone cele oczekuje się następujących efektów:

- 1) Zwiększenia świadomości i wiedzy społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej oraz jego negatywnych następstw dla życia rodzinnego i społecznego,
- 2) Zmiany postaw społecznych wobec przemocy domowej,
- 3) Zwiększenie dostępności skuteczności pomocy dla ofiar przemocy domowej
- 4) Zwiększenia liczby osób stosujących przemoc które korzystają z oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych w celu zmiany przekonań, postaw i zachowania.

- 5) Podniesienie wiedzy i kompetencji specjalistów w zakresie przemocy, w tym stworzenie sieci podmiotów profesjonalnie zajmujących się problemem przemocy domowej w Powiecie Wałbrzyskim.
- 6) Usprawnienie przepływu informacji i zdiagnozowania zjawiska przemocy domowej z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb.

9. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja Programu będą prowadzone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu, na podstawie informacji zebranych od podmiotów współuczestniczących w jego realizacji oraz danych własnych jednostki. Ocena skuteczności Programu przedstawiona zostanie w sprawozdaniu rocznym PCPR.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przemocy domowej i ochrony ofiar doświadczających przemocy domowej.

Załącznik do niniejszej uchwały wypełnia w/w obowiązek i zakłada podjęcie interdyscyplinarnych działań służących przeciwdziałaniu przemocy domowej, ochronie i wsparciu osób doświadczających przemocy, profesjonalizacji kadr realizujących zadania w tym zakresie z podkreśleniem znaczenia profilaktyki i edukacji społecznej. Program ujmuje w ramy działania, cele i zadania oraz określa ścisłą współpracę z instytucjami zajmującymi się pomocą ofiarom przemocy domowej.